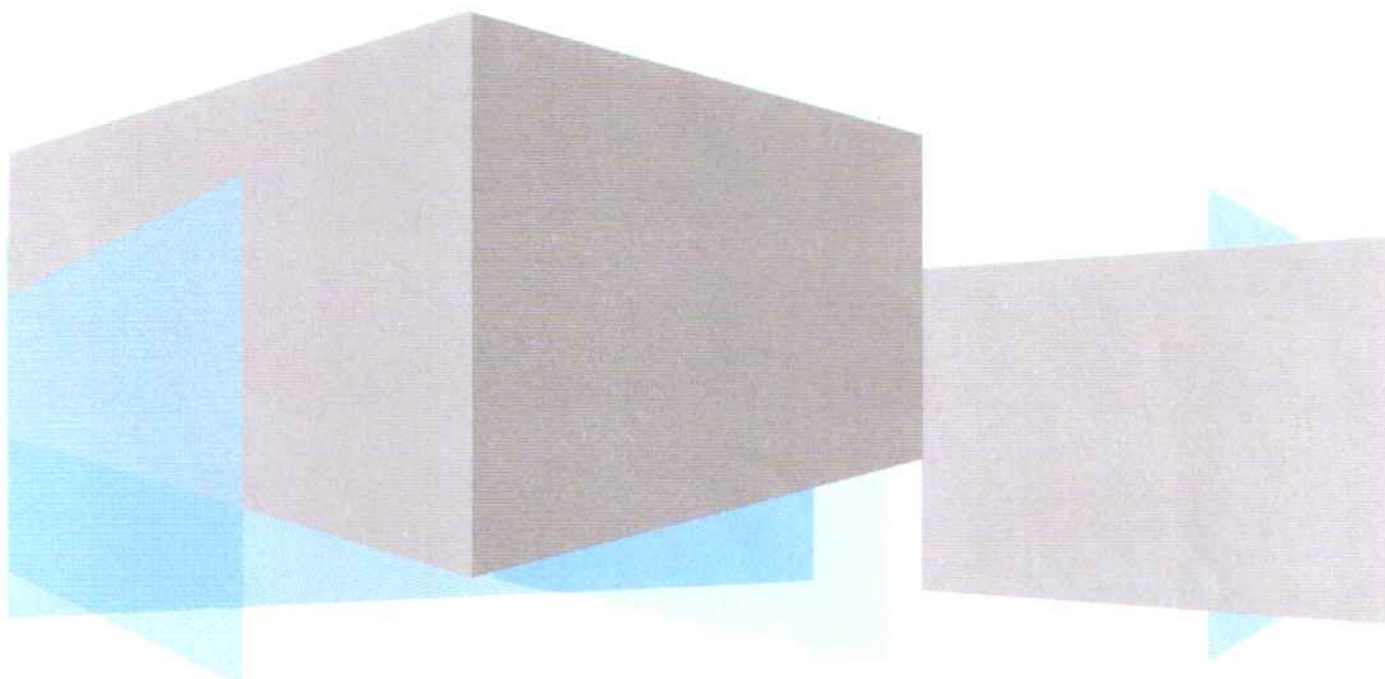

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

PLAN UPRAVLJANJA KRIZOM U PODRUČJU SIGURNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Zagreb, srpanj 2014.

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. OPĆE ODREDBE	4
1.1 CILJ PLANA.....	4
1.2 ZAKONODAVNI OKVIR.....	4
1.2.1 Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.....	5
1.2.2. Financijska sredstva.....	6
1.3. KRIZA U PODRUČJU SIGURNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE.....	6
1.4 NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI ZA UPRAVLJANJE KRIZOM	6
1.5 IZVORI INFORMACIJA.....	7
1.6 PRELIMINARNE AKTIVNOSTI	8
2. NACIONALNI KRIZNI STOŽER.....	9
2.1 OSNIVANJE NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA.....	9
2.2 ČLANOVI NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA.....	10
2.3 ODGOVORNOSTI NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA	11
2.4 AKTIVNOSTI NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA.....	12
2.4.1 Aktivnosti NKS	12
2.4.2 Predsjednica NKS.....	13
2.4.3 Tajništvo Nacionalnog kriznog stožera	13
2.4.4 Hrvatska agencija za hranu i Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo.....	14
2.4.5.Laboratoriji.....	14
3. REGIONALNI KRIZNI STOŽERI.....	15
3.1 ORGANIZACIJA REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA	15
3.2 ČLANOVI REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA.....	16
3.3 ODGOVORNOSTI REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA.....	16
3.4 AKTIVNOSTI REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA	17
4. UPRAVLJANJE KRIZOM	17
4.1 PROCES UPRAVLJANJA KRIZOM.....	17
4.2 ZAVRŠETAK KRIZE.....	18
4.3 REVIZIJA UPRAVLJANJA KRIZOM	19
5. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA.....	19
DODATAK 1. Prikaz koraka u procesu upravljanja krizom.....	21
DODATAK 2. Tajništvo Nacionalnog kriznog stožera.....	23
DODATAK 3. Odgovori na specifične krize u području sigurnosti hrane.....	24
DODATAK 4. Klasifikacija incidenta.....	27

UVOD

Krizne situacije vezane uz hranu nastale tijekom proteklih desetljeća u Europi te gospodarske posljedice na nacionalnim i međunarodnim razinama kao i utjecaj na zdravlje potrošača još su više istaknule potrebu za učinkovitim upravljanjem rizicima i učinkovitom koordinacijom između svih institucija uključenih u sustav sigurnosti hrane, počevši od centralne pa do lokalne razine.

Uredbom (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane uveden je pojam „upravljanja krizom“, a člankom 55. je postavljen temelj za donošenje Općeg Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje od strane Europske komisije u suradnji s Europskom agencijom za sigurnost hrane i državama članicama Europske unije.

Za provedbu Općeg Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, države članice EU su obvezne u skladu s člankom 13. Uredbe (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja izraditi operativne planove upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje s ciljem utvrđivanja mjera koje se moraju provesti bez odgađanja kada se utvrdi da hrana ili hrana za životinje predstavlja ozbiljnu opasnost za zdravlje ljudi ili životinja bilo izravno ili putem okoliša. Člankom 22. Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja („Narodne novine“ broj 81/2013, 14/2013) propisana je obveza izrade općeg plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje na nacionalnoj razini, a koji će se aktivirati u slučaju da hrana i/ili hrana za životinje predstavlja ozbiljnu opasnost za zdravlje ljudi.

Zahtjevnost definiranja „izvanrednog stanja“ vezanog uz sigurnost hrane proizlazi iz činjenice da treba predvidjeti i pretpostaviti scenarije prema kojima nadležna tijela trebaju poduzeti izvanredne mjere. Pri savladavanju različitih vrsta izvanrednih kriznih situacija neophodan je integrirani pristup koji uključuje razmjenu informacija, podataka i znanja između svih institucija koje mogu biti uključene, kao i definiranje prikladnih procedura. Ovaj je dokument izrađen upravo za upravljanje u takvim izvanrednim kriznim situacijama te definira suradnju između predstavnika Ministarstva poljoprivrede i drugih ministarstava, zavoda, službenih

laboratorija te predstavnika subjekata u poslovanju s hranom, a predstavlja ažurirani Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje iz 2012. godine. Cilj dokumenta je pružiti opći pregled mehanizma odgovora koji se aktivira u izvanrednim kriznim situacijama te operativne smjernice o tome kako bi sustav upravljanja sigurnošću hrane i hrane za životinje trebao djelovati.

1. OPĆE ODREDBE

1.1 CILJ PLANA

Ciljevi Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje su sljedeći:

1. prevencija, eliminacija ili smanjenje rizika za zdravlje ljudi na prihvatljivu razinu na učinkovit i brz način;
2. osiguranje da se krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje upravlja učinkovito i brzo kako bi se eliminirao ili smanjio rizik za zdravlje ljudi na najmanju moguću mjeru;
3. pružanje smjernica svim nadležnim tijelima kako bi se u slučaju krize mogle poduzeti učinkovite, brze i koordinirane aktivnosti i mjere;
4. pravovremeno i točno informiranje javnosti.

Primjena Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje putem mreže kriznih stožera na nacionalnoj i regionalnoj razini jamči prioritarno i kontinuirano upravljanje kriznim situacijama uz koordinaciju s drugim, po potrebi, aktiviranim zainteresiranim stranama.

1.2 ZAKONODAVNI OKVIR

Zakonodavni okvir za upravljanje krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje utvrđen je sljedećim propisima:

- ✓ Uredbom (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za

sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 178/2002);

- ✓ Uredbom (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o službenim kontrolama koje se provode radi verifikacije postupanja u skladu s odredbama propisa o hrani i hrani za životinje te propisa o zdravlju i dobrobiti životinja (u daljnjem tekstu: Uredba (EZ) br. 882/2004);
- ✓ Zakonom o hrani („Narodne novine“ broj 81/2013, 14/2014);
- ✓ Zakonom o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja („Narodne novine“ broj 81/2013, 14/2014).

1.2.1 Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

Člankom 22. Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja propisano je da ministarstvo nadležno za poljoprivredu u suradnji s ministarstvom nadležnim za zdravlje mora izraditi opći plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje donosi ministar nadležan za poljoprivredu.

Planom upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje utvrđuju se mjere koje se moraju provesti bez odgađanja kada se utvrdi da hrana i/ili hrana za životinje predstavlja ozbiljnu opasnost za zdravlje ljudi ili životinja bilo izravno ili putem okoliša.

U skladu s odredbama članka 13. Uredbe (EZ) br. 882/2004, Planom upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje definirana su tijela i institucije koje su uključene u provođenje Plana, njihova ovlaštenja i dužnosti te načini i postupci razmjene informacija između relevantnih strana.

Ministarstvo nadležno za poljoprivredu (u daljnjem tekstu: MINPOLJ) revidira Plan upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje prema potrebi, posebice kao posljedicu promjena zakonodavstva, ustrojstva MINPOLJ, Ministarstva zdravlja (u daljnjem tekstu: MZ) i drugih tijela i institucija te na temelju stečenih iskustava, uključujući iskustva stečena na provedenim vježbama simulacije.

Za provođenje Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje ministar nadležan za poljoprivredu osniva krizni stožer.

1.2.2. Financijska sredstva

Financijska sredstva za opremanje kriznih stožera (uredska, informatička i komunikacijska oprema), provedbu vježbi simulacije krize te provedbu samog Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje u slučaju proglašenja krize osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

1.3. KRIZA U PODRUČJU SIGURNOSTI HRANE I HRANE ZA ŽIVOTINJE

Kriza u području sigurnosti hrane i/ili hrane za životinje uključuje ozbiljan izravni ili neizravni rizik za zdravlje ljudi. Krizne situacije su one u kojima nadležno tijelo smatra da je rizik koji potječe od hrane ili hrane za životinje takve složenosti da se njime ne može adekvatno upravljati primjenom postojećih odredbi propisa o hrani.

U situacijama koje uključuju rizik uobičajeno se upravlja primjenom postojećih mjera ili procedura. To znači da je mali broj situacija koje se mogu smatrati kriznim situacijama, odnosno, da se krizne situacije smatraju iznimkama.

Krizne situacije uključuju sljedeće:

- ✓ pojavu ozbiljnog, izravnog ili neizravnog rizika za zdravlje ljudi i/ili se radi o takvom poimanju u javnosti ili bi se mogla smatrati i/ili biti prikazana takvom u javnosti;
- ✓ rizik koji se proširio ili bi se mogao proširiti kroz veliki dio lanca hrane;
- ✓ veliku vjerojatnost da će se rizik proširiti po velikom dijelu teritorija Republike Hrvatske, država članica EU i/ili trećih zemalja.

1.4 NADLEŽNOSTI I ODGOVORNOSTI ZA UPRAVLJANJE KRIZOM

Za upravljanje krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje odgovoran je Nacionalni krizni stožer (NKS).

Regionalni krizni stožeri (RKS) odgovorni su za upravljanje krizom na regionalnoj i lokalnoj razini.

Osim RKS u procesu upravljanja krizom sudjeluju, ako je potrebno, i druga tijela i institucije.

Za osnivanje Nacionalnog kriznog stožera (NKS) i regionalnih kriznih stožera (RKS) odgovorno je MINPOLJ.

Unutar MINPOLJ za osnivanje Nacionalnog kriznog stožera (NKS) zadužena je Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane.

1.5 IZVORI INFORMACIJA

Izvori informacija koji mogu upućivati na krizu u području sigurnosti hrane i hrane za životinje te dovesti do primjene ovog Plana su sljedeći:

- ✓ tijela nadležna za provođenje službenih kontrola (MINPOLJ i MZ) i kontrolna tijela;
- ✓ Hrvatska agencija za hranu;
- ✓ Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo – Zavod za zaštitu bilja (u daljnjem tekstu: HCPHS);
- ✓ Sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na razini Republike Hrvatske (HR RASFF);
- ✓ Sustav brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje na razini Europske unije RASFF (eng. *Rapid Alert System for Food and Feed*) uključujući informacije drugih EU komunikacijskih sustava npr. EWRS (eng. *Early Warning and Response System*) za dojavu zaraznih bolesti, ADNS (eng. *Animal Disease Notification System*) za dojavu zaraznih bolesti životinja i TRACES (eng. *Trade Control and Expert System*);
- ✓ institucije Europske unije, a osobito: Europska komisija; DG SANCO Europske komisije, uključujući Ured za hranu i veterinarstvo (Food and Veterinary Office - FVO); Europska agencija za sigurnost hrane (European Food Safety Authority-EFSA) i druge institucije;
- ✓ nadležna tijela država članica Europske unije;
- ✓ nadležna tijela trećih zemalja;
- ✓ međunarodne organizacije (FAO, WHO i dr.);
- ✓ epidemiološki podaci koji ukazuju na povezanost hrane i hrane za životinje i pojavnosti određenih bolesti s bitnim narušavanjem zdravlja ili sa smrtnim ishodom kod ljudi;
- ✓ drugi izvori (udruge potrošača, subjekti u poslovanju s hranom i hranom za životinje, mediji, itd.).

1.6 PRELIMINARNE AKTIVNOSTI

Nakon što Odjel za upravljanje incidentima i sustavom brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane zaprimi informacije da postoji opravdana sumnja da će incident vezan uz hranu ili hranu za životinje poprimiti razmjere koje tijela nadležna za provođenje službenih kontrola u okviru svojih nadležnosti iz MINPOLJ i MZ ne mogu svojim svakodnevno uobičajenim kapacitetima i poduzetim mjerama kontrolirati, te da takva situacija može predstavljati potencijalnu krizu u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, obavještava pomoćnicu ministra nadležnu za veterinarstvo i sigurnost hrane MINPOLJ odnosno Predsjednicu NKS.

Predsjednica NKS o mogućoj krizi obavještava ministra nadležnog za poljoprivredu koji donosi odluku o početku preliminarnih aktivnosti Nacionalnog kriznog stožera (NKS).

Predsjednica NKS određuje Tajništvo NKS koje poziva članove NKS u roku od 24 sata na sastanak s obavijesti o opravdanoj sumnji i mogućnosti pojave krizne situacije.

NKS raspravlja o dobivenoj informaciji od Odjela za upravljanje incidentima i sustavom brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane te prikuplja dodatne informacije vezano uz:

- ✓ prirodu opasnosti;
- ✓ vrijeme i mjesto incidenta;
- ✓ populaciju koja bi mogla biti izložena riziku;
- ✓ podatke o količini, distribuciji i dostupnosti hrane ili hrane za životinje potrošačima;
- ✓ klasificira incident i valorizira njegov razmjer u skladu s bodovnim sustavom klasifikacije incidenta koji se nalazi u Dodatku 4. ovog Plana i njegov je sastavni dio;
- ✓ opseg i složenost rizika;
- ✓ mogućnost većih posljedica.

Daljnje aktivnosti obavještavanja drugih tijela i institucija o krizi, Nacionalni krizni stožer (NKS) provodi preko Tajništva NKS i Regionalnih kriznih stožera (RKS).

Kriteriji za aktiviranje Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje

Kriteriji za određivanje da li situacija zahtijeva aktiviranje Plana ili ne, osobito u prvoj fazi, ovise o rezultatima preliminarnih aktivnosti, odnosno o tome radi li se o situacijama kada

rizik za zdravlje ljudi nije moguće spriječiti, ukloniti ili svesti na prihvatljivu razinu ili njime nije moguće upravljati provođenjem uobičajenih službenih kontrola i primjenom propisanih mjera.

Takve situacije su moguće ukoliko je ostvaren jedan ili više nabrojanih čimbenika:

1. Rizici u nastajanju;
2. Nepoznat izvor/podrijetlo rizika;
3. Gubitak sljedivosti/nemogućnost da se uđe u trag i/ili povuče proizvod (hrana, hrana za životinje, materijali koji dolaze u kontakt s hranom) koji predstavlja ozbiljan izravni ili neizravni rizik za zdravlje ljudi;
4. Nekontrolirano širenje opasnosti;
5. Neprimjereno uznemiravanje javnosti;
6. Aktiviranje temeljem suradnje s drugim kriznim jedinicama (državama članicama EU, drugim institucijama i/ili ministarstvima uključenim u upravljanje u izvanrednim kriznim situacijama);
7. Elementarne nepogode, katastrofe ili drugi događaji s kojima se zbog njihovog intenziteta ili opsega treba suočiti izvanrednim sredstvima i ovlastima, a koji mogu obuhvatiti sigurnost hrane i/ili hrane za životinje.

Ako rezultati preliminarnih aktivnosti NKS upućuju na krizu u području sigurnosti hrane i hrane za životinje Predsjednica NKS obavještava ministra nadležnog za poljoprivredu koji donosi odluku o proglašenju krize. Daljnje aktivnosti informiranja drugih tijela i institucija o krizi provodi Tajništvo NKS.

2. NACIONALNI KRIZNI STOŽER

2.1 OSNIVANJE NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA

Ministar nadležan za poljoprivredu na temelju članka 22. stavka 3. Zakona o službenim kontrolama koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja osniva Nacionalni krizni stožer (NKS) za upravljanje krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje.

Dodatak 5. ovoga Plana sadrži popis članova i kontakt podatke članova Nacionalnog kriznog stožera.

Dodatak 5. ovoga Plana nije javno dostupan.

Nacionalnim kriznim stožerom (NKS) upravlja predsjednica NKS.

Sjedište Nacionalnog kriznog stožera (NKS) odnosno Tajništvo NKS se u slučaju krize ustrojava u Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane MINPOLJ. Za potrebe NKS Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane MINPOLJ mora imati osiguranu prostoriju opremljenu odgovarajućom informatičkom i komunikacijskom opremom.

2.2 ČLANOVI NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA

Predsjednica NKS je pomoćnica ministra nadležna za Upravu za veterinarstvo i sigurnost hrane MINPOLJ, a članovi NKS su predstavnici tijela državne uprave i drugih institucija i imenovani su od strane istih.

Članovi NKS moraju biti stručnjaci u svom djelokrugu rada.

Kako bi se osigurala učinkovita koordinacija, komunikacija i suradnja u procesu upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, članovi NKS su predstavnici sljedećih tijela i institucija:

- Ministarstva poljoprivrede - Uprave za veterinarstvo i sigurnost hrane, Uprave poljoprivrede i prehrambene industrije, Samostalne službe za odnose s javnošću i informiranje, Uprave za pravne i financijske poslove i druge ustrojstvene jedinice po potrebi;
- Ministarstva zdravlja - Uprave za sanitarnu inspekciju i drugih ustrojstvenih jedinica po potrebi;
- Ministarstva unutarnjih poslova;
- Ministarstva obrane;
- Ministarstva gospodarstva;
- Ministarstva pravosuđa;
- Ministarstva financija - Carinske uprave;
- Hrvatske agencije za hranu;
- Hrvatskog centra za poljoprivredu, hranu i selo;
- Hrvatskog zavoda za toksikologiju i antidoping;

- Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo;
- Hrvatskog veterinarskog instituta;
- Zavoda za javno zdravstvo „dr. Andrija Štampar“;
- Hrvatske gospodarske komore;
- Hrvatske obrtničke komore;
- Drugih institucija prema potrebi.

Članovi NKS smatraju se koordinatorima krizom u okviru nadležnosti tijela odnosno institucije koje su predstavnici.

S obzirom da se tijekom krize mora poduzimati veliki broj aktivnosti i mjera, članovi NKS moraju biti odgovorne osobe svojih tijela odnosno institucija ili osobe na koje je delegirana odgovornost i s pravom izvršnog odlučivanja ispred tijela i institucija. NKS može zatražiti pomoć bilo koje javne institucije ili pravne osobe ukoliko je to potrebno za učinkovito upravljanje krizom.

2.3 ODGOVORNOSTI NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA

Glavna uloga NKS je osigurati da se krizom upravlja na način da se osigura učinkovita koordinacija, komunikacija i suradnja te brzo poduzimanje mjera, uključujući i koordinaciju s Regionalnim kriznim stožerima (RKS).

NKS je odgovoran za prikupljanje i procjenu svih informacija te donošenje odluka odnosno utvrđivanje svih mjera potrebnih za upravljanje krizom.

Svi članovi NKS moraju surađivati u svrhu prikupljanja i razmjene svih relevantnih informacija.

Članovi NKS zajedno rade na procjeni prikupljenih podataka te utvrđivanju prikladnih mjera za upravljanje krizom.

NKS predlaže, nalaže i prati mjere koje provode RKS na regionalnoj razini.

NKS kontinuirano dostavlja informacije o upravljanju krizom ministru nadležnom za poljoprivredu i ministru nadležnom za zdravlje, a prema potrebi i Europskoj komisiji.

NKS je odgovoran za predlaganje mjera za upravljanje krizom. Krizom upravlja Predsjednica NKS. Ministar poljoprivrede odobrava predložene mjere potrebne za upravljanje u kriznoj situaciji.

NKS ima obvezu informirati javnost o prirodi, ozbiljnosti i opsegu rizika te o mjerama koje se poduzimaju ili će se poduzeti za sprječavanje, smanjivanje ili uklanjanje tog rizika.

Informiranje javnosti provodi se u suradnji sa Samostalnom službom za odnose s javnošću i Kabinetom ministra.

Članovi NKS dogovaraju i utvrđuju najbolji način informiranja javnosti na transparentan način. NKS mora osigurati kontinuirano informiranje javnosti i interesnih skupina.

NKS priprema redovna izvješća o aktivnostima i mjerama.

2.4 AKTIVNOSTI NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA

NKS se aktivira nakon pojave situacije koja uključuje izravni ili neizravni rizik za zdravlje ljudi koji potječe od hrane ili hrane za životinje, a postojeće zakonske odredbe ga vjerojatno ne mogu spriječiti, ukloniti ili svesti na prihvatljivu razinu ili njima nije moguće upravljati provođenjem uobičajenih službenih kontrola i primjenom propisanih mjera.

Prvi sastanak članova NKS se mora održati što je hitnije moguće, a najkasnije u roku 24 sata nakon utvrđivanja incidenta koji bi mogao predstavljati potencijalnu krizu.

Sastanke saziva predsjednica NKS o čemu obavijest članovima NKS šalje Tajništvo NKS.

NKS kontinuirano prikuplja i provodi procjenu svih informacija te predlaže mjere u procesu upravljanja krizom.

O svim predloženim mjerama i zaključcima NKS, Tajništvo NKS vodi zabilješke. Komunikacija i razmjena informacija između svih članova NKS odvija se svakodnevno, u pisanom ili usmenom obliku.

NKS može smatrati da je stručno znanje nekog javnog tijela ili pravne ili fizičke osobe nužno za upravljanje krizom te može tražiti stalnu ili *ad hoc* prisutnost tih osoba.

2.4.1 Aktivnosti NKS

U procesu upravljanja krizom NKS provodi sljedeće aktivnosti:

- ✓ Prikuplja i razmjenjuje informacije i podatke koji se odnose na rezultate službenih kontrola, rezultate analiza provedenih od strane ovlaštenih laboratorija, podatke dobivene od institucija Europske unije, nadležnih tijela država članica Europske unije, međunarodnih organizacija, trećih zemalja, podatke iz RASFF i HR RASFF sustava, i druge podatke;
- ✓ Prikuplja relevantne znanstvene podatke u svrhu upravljanja rizikom na učinkovit način;
- ✓ Procjenjuje dobivene informacije;

- ✓ Utvrđuje, procjenjuje, odabire i predlaže mjere za prevenciju, eliminaciju ili smanjenje rizika na prihvatljivu razinu rizika za zdravlje ljudi te eventualne korekcije mjera na temelju novih informacija i razvoja situacije;
- ✓ Prati rezultate provedbe mjera;
- ✓ Informira javnost o rizicima i poduzetim mjerama.

2.4.2 Predsjednica NKS

Nacionalnim kriznim stožerom upravlja predsjednica NKS.

Predsjednica NKS odgovorna je za uspostavu i koordinaciju NKS.

Predsjednici NKS u radu pomaže Tajništvo NKS.

Predsjednica NKS mora osigurati koordinaciju aktivnosti između svih sudionika u procesu upravljanja krizom te predlaganje mjera.

Predsjednica NKS mora osigurati nesmetani rad NKS i raspodjelu zadataka između članova NKS, uzimajući u obzir njihove kompetencije i nadležnosti.

Uz članove NKS na sastanku mogu prisustvovati predstavnici svakog pojedinog RKS.

2.4.3 Tajništvo Nacionalnog kriznog stožera

Tajništvo NKS ustrojava se u Upravi za veterinarstvo i sigurnost hrane MINPOLJ.

Tajništvo NKS je odgovorno za podršku NKS u vremenu prije i tijekom krize u odnosu na:

- ✓ organizaciju sastanaka NKS;
- ✓ razmjenu podataka u procesu upravljanja krizom između NKS, RKS i drugih tijela i institucija;
- ✓ vođenje zapisnika sa svih sastanaka NKS;
- ✓ izradu izvješća o upravljanju krizom;
- ✓ vođenje i ažuriranje Dodataka 5. i 6. ovoga Plana;
- ✓ sve ostale potrebne zadatke.

Tajništvo NKS kontinuirano komunicira s članovima NKS i s ostalim tijelima i institucijama po potrebi.

Kontakt podaci Tajništva NKS nalaze se u Dodatku 2. ovoga Plana.

2.4.4 Hrvatska agencija za hranu i Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo

Hrvatska agencija za hranu (u daljem tekstu: HAH) obavlja znanstvene i stručne poslove procjene rizika i obavještanja o rezultatima procjene rizika vezano uz sigurnost hrane i hrane za životinje, osim u dijelu pesticida za koje procjenu rizika i obavještanje o rezultatima procjene rizika obavlja Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo (u daljem tekstu: HCPHS). HAH i HCPHS daju znanstvena mišljenja koja služe kao osnova za pripremanje i usvajanje mjera za prevenciju, eliminaciju ili smanjenje rizika na prihvatljivu razinu rizika za zdravlje ljudi.

2.4.5. Laboratoriji

Laboratoriji uključeni u provedbu Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane i za životinje su:

- ✓ Hrvatski veterinarski institut;
- ✓ Hrvatski zavod za javno zdravstvo;
- ✓ Zavod za javno zdravstvo „Dr. Andrija Štampar“;
- ✓ Ostali laboratoriji koji po potrebi mogu biti uključeni.

U slučaju proglašenja krize od strane NKS laboratoriji uključeni u ovaj Plan, ukoliko je potrebno, moraju osigurati operativnost laboratorija u najkraćem mogućem vremenu, a prema potrebi i rad kroz 24 sata, sve dok traje kriza.

Procedure i postupci rada laboratorija sukladni su aktima interne organizacije koji su u skladu s postupcima propisanim normom HR EN ISO/IEC 17025.

U slučajevima da je opasnost poznata primjenjuju se prije svega akreditirane metode, metode koje su prošle PT shemu kao i druge metode ako je to potrebno radi utvrđivanja rizika.

Kako se ne očekuje da će sve opasnosti biti poznate, te je i primjena akreditiranih metoda isključena, potrebno je analitičko znanje prilagoditi otkrivanju opasnosti prije moguće kvantifikacije iste. To uključuje povezivanje i drugih laboratorija radi bržeg rješavanja problema.

3. REGIONALNI KRIZNI STOŽERI

3.1 ORGANIZACIJA REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA

Za brzo i učinkovito upravljanje krizom na regionalnoj i lokalnoj razini ustrojavaju se Regionalni krizni stožeri (RKS) u sljedećim gradovima:

- RKS Zagreb;
- RKS Osijek;
- RKS Koprivnica;
- RKS Rijeka;
- RKS Split.

RKS Zagreb obuhvaća područja sljedećih županija: grad Zagreb, Zagrebačka, Krapinsko-zagorska, Sisačko-moslavačka i Karlovačka.

RKS Osijek obuhvaća područja sljedećih županija: Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Požeško-slavonska i Brodsko-posavska.

RKS Rijeka obuhvaća područja sljedećih županija: Istarska, Primorsko-goranska i Ličko-senjska.

RKS Koprivnica obuhvaća područja sljedećih županija: Virovitičko-podravska, Bjelovarsko-bilogorska, Međimurska, Varaždinska i Koprivničko-križevačka.

RKS Split obuhvaća područja sljedećih županija: Splitsko-dalmatinska, Dubrovačko-neretvanska, Šibensko-kninska i Zadarska.

Ministar poljoprivrede osniva Regionalne krizne stožere (RKS).

Regionalni krizni stožeri (RKS) aktiviraju se na zahtjev Nacionalnog kriznog stožera (NKS).

Za potrebe regionalnih kriznih stožera (RKS) osigurane su prostorije opremljene odgovarajućom informatičkom i komunikacijskom opremom u Hrvatskoj gospodarskoj komori odnosno Županijskoj komori Zagreb, Županijskoj komori Osijek, Županijskoj komori Rijeka, Županijskoj komori Koprivnica i Županijskoj komori Split.

3.2 ČLANOVI REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA

Članove regionalnih kriznih stožera (RKS) čine čelnici veterinarskih ureda MINPOLJ, graničnih veterinarskih postaja MINPOLJ, područnih jedinica fitosanitarne i poljoprivredne inspekcije MINPOLJ, odjela županijske sanitarne inspekcije MZ i odjela granične sanitarne inspekcije MZ.

RKS može smatrati da je stručno znanje nekog javnog tijela ili pravne ili fizičke osobe potrebno za upravljanje krizom te može tražiti stalnu ili *ad hoc* prisutnost tih osoba.

Regionalnim kriznim stožerima upravljaju predsjednici RKS.

Predsjednici RKS su za svoj rad u procesu upravljanja krizom odgovorni NKS.

Dodatak 6. ovoga Plana sadrži popis članova i kontakt podatke članova Regionalnih kriznih stožera.

Dodatak 6. ovoga Plana nije javno dostupan.

3.3 ODGOVORNOSTI REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA

Regionalni krizni stožeri (RKS) odgovorni su za upravljanje krizom na regionalnoj i lokalnoj razini.

RKS osiguravaju brzu i učinkovitu provedbu kriznih mjera na regionalnoj i lokalnoj razini.

Provedba mjera o upravljanju krizom uključuje sljedeće:

- ✓ poduzimanje odabranih mjera;
- ✓ provedbu kontrolnih aktivnosti;
- ✓ verifikaciju implementacije;
- ✓ izvješćivanje NKS;
- ✓ obavješćivanje javnosti na regionalnoj i lokalnoj razini prema dogovoru s NKS.

RKS moraju osigurati pravovremeno slanje podataka i informacija NKS-u vezanih uz izvanrednu kriznu situaciju. Dostavljaju i obrađuju podatke potrebne za izradu dokumenta «Izvješće o protekloj krizi».

3.4 AKTIVNOSTI REGIONALNIH KRIZNIH STOŽERA

RKS kontrolne aktivnosti i mjere provode na temelju važećih propisa o hrani, operativnog plana upravljanja krizom te odobrenih uputa NKS-a.

RKS moraju kontinuirano prikupljati sve relevantne informacije i podatke koji se odnose na:

- ✓ hranu i/ili hranu za životinje ili materijale koji dolaze u kontakt s hranom (kategorija hrane, podrijetlo hrane, naziv hrane, trgovački naziv, podaci o roku trajanja, podaci o seriji/lotu, vrsta i broj pakiranja, lista distribucije, količina, certifikati za uvezenu hranu odnosno hranu za životinje, prateća dokumentacija);
- ✓ subjekte u poslovanju s hranom i/ili hranom za životinje (naziv, adresa, proizvođač, zemlja u kojoj je hrana proizvedena, telefon, fax), uključujući broj odobrenja odnosno registracije objekta ako je primjenjivo;
- ✓ opasnost (biološka, kemijska, fizikalna) i rezultate laboratorijskih analiza;
- ✓ prirodu i opseg bilo koje bolesti povezane s konzumacijom hrane odnosno hrane za životinje koja je predmet istrage (epidemiološki podaci);
- ✓ kontrolne aktivnosti i/ili mjere koje je poduzela osoba ovlaštena za provođenje službene kontrole;
- ✓ aktivnosti i mjere poduzete od strane subjekata u poslovanju s hranom odnosno hranom za životinje;
- ✓ sve ostale podatke.

RKS moraju kontinuirano obavještavati NKS o svim planiranim aktivnostima.

RKS jednom dnevno (za vrijeme trajanja krize) Tajništvu NKS dostavlja izvješće u kojem su prikazane sve poduzete aktivnosti i/ili mjere.

4. UPRAVLJANJE KRIZOM

4.1 PROCES UPRAVLJANJA KRIZOM

Osnovne faze u procesu upravljanju krizom su sljedeće:

1. faza

- ✓ Tajništvo NKS organizira sastanak NKS najkasnije u roku 24 sata nakon utvrđivanja potencijalne krize.

- ✓ NKS poduzima aktivnosti sukladno svojim ovlaštenjima.

2. faza

- ✓ HAH odnosno HCPHS (u slučaju pesticida) izrađuje hitno znanstveno mišljenje i dostavlja isto NKS – u.
- ✓ Krizne mjere predložene od strane NKS odnosno predsjednice NKS dostavljaju se na odobrenje ministru nadležnom za poljoprivredu.
- ✓ Odobrene mjere NKS dostavlja RKS.
- ✓ RKS provode mjere na regionalnoj i lokalnoj razini.

Odluke u procesu upravljanja krizom se donose u skladu s važećim propisima i znanstveno utemeljenim dokazima.

4.2 ZAVRŠETAK KRIZE

Ovaj Plan se provodi sve dok NKS na temelju svih raspoloživih podataka i informacija ne utvrdi da hrana i/ili hrana za životinje više ne predstavlja rizik za zdravlje ljudi te je rizik stavljen pod kontrolu ili smanjen na najmanju moguću razinu.

Kada hrana i/ili hrana za životinje više ne predstavlja rizik za zdravlje ljudi te je rizik stavljen pod kontrolu ili smanjen na najmanju moguću razinu NKS predlaže ministru nadležnom za poljoprivredu proglašavanje krize završenom.

Ministar nadležan za poljoprivredu proglašava krizu završenom.

Na prijedlog predsjednice NKS ministar nadležan za poljoprivredu donosi odluku o prestanku rada NKS i RKS.

Izvešće o protekloj krizi

NKS izrađuje izvješće o protekloj krizi koje predsjednica NKS prezentira ministru nadležnom za poljoprivredu.

Izvešće se dostavlja ministru nadležnom za zdravlje.

Informacija o protekloj krizi objavljuje se na Internet stranici ministarstva nadležnog za poljoprivredu.

4.3 REVIZIJA UPRAVLJANJA KRIZOM

Nakon završetka krize, NKS se sastaje sa predsjednicima RKS te provodi reviziju upravljanja krizom kako bi se identificirali nedostaci, a u svrhu povećanja učinkovitosti upravljanja krizom i ažuriranja samog Plana.

Izvješće o reviziji dostavlja se ministru nadležnom za poljoprivredu i ministru nadležnom za zdravlje.

5. KOMUNIKACIJSKA STRATEGIJA

U svrhu informiranja javnosti i zainteresiranih strana o krizi i poduzetim mjerama Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane MINPOLJ u suradnji sa Samostalnom službom za odnose s javnošću i Kabinetom ministra mora izraditi komunikacijsku strategiju.

Komunikacijska strategija mora obuhvatiti:

- ✓ sadržaj obavijesti u pisanom obliku i vrijeme obavještanja, uključujući prikladne načine za priopćenje;
- ✓ imenovanje odgovornih osoba za komuniciranje s javnosti uzimajući u obzir kompetencije i odgovornosti svakog člana NKS kako bi se s javnosti komuniciralo na dosljedan i transparentan način;
- ✓ upotrebu postojećih nacionalnih (HR RASFF) i europskih (EU RASFF) komunikacijskih kanala;
- ✓ upotrebu medija (TV, radio, tisak, internet);
- ✓ uspostavu kontakta s interesnim skupinama, ako je potrebno, a osobito kada se informacije za priopćenje odnose na određenu komercijalnu marku ili ime;
- ✓ kontakte u svrhu razmjene informacija s institucijama EU, nadležnim tijelima država članica EU i trećih zemalja.

Predsjednica NKS u dogovoru s Kabinetom ministra i Samostalnom službom za odnose s javnošću i informiranje, za vrijeme krize po potrebi, a najmanje jednom tjedno saziva konferenciju za tisak na kojoj detaljno izvještava javnost o krizi i poduzetim mjerama.

Komunikacijska strategija mora uzeti u obzir principe transparentnosti i povjerljivosti propisane Uredbom (EZ) br. 882/2004.

U svrhu sprječavanja panike i dezinformiranja javnosti, NKS svaki dan dostavlja pisanu informaciju medijima (TV, radio, tisak, internet) o trenutnom stanju preko Samostalne službe za odnose s javnošću i informiranje.

Za davanje izjava za regionalnoj razini, NKS ovlašćuje predstavnike RKS.

U trenutku sazivanja NKS-a, a ovisno o vrsti nastale krize, primjenjivat će se Strateški plan kriznog komuniciranja Ministarstva poljoprivrede usuglašen sa smjernicama za medijsko krizno komuniciranje Vlade RH.

2. izdanje Plana upravljanja krizom u području sigurnosti hrane i hrane za životinje odobrio je:

MINISTAR POLJOPRIVREDE

Tihomir Jakovina

KLASA: 322-01/14-01/1246
URBROJ: 525-10/1302-14-1
Zagreb, 21. srpnja 2014. godine

DODATAK 1. Prikaz koraka u procesu upravljanja krizom

Informacija o potencijalnoj krizi u području sigurnosti hrane i/ili hrane za životinje

Preliminarne aktivnosti

Prvi sastanak NKS mora se održati najkasnije u roku od 24 h od obavijesti o opravdanoj sumnji i mogućnosti pojave krizne situacije.

Preliminarne aktivnosti koje se provode kako bi se utvrdilo da li se radi o krizi (NKS)

Prikupljanje informacija:

- ✓ priroda opasnosti;
- ✓ vrijeme i mjesto incidenta;
- ✓ populacija koja bi mogla biti izložena riziku;
- ✓ opseg i složenost rizika;
- ✓ mogućnost većih posljedica;
- ✓ podaci o količini, distribuciji i dostupnosti hrane ili hrane za životinje potrošačima.

Rezultati preliminarne istrage upućuju na krizu ako je ostvaren jedan ili više od sljedećih čimbenika:

- ✓ Rizici u nastajanju;
- ✓ Nepoznat izvor/podrijetlo rizika;
- ✓ Gubitak sljedivosti/nemogućnost da se uđe u trag i/ili povuče proizvod (hrana, hrana za životinje, materijali koji dolaze u kontakt s hranom) koji predstavlja ozbiljan izravni ili neizravni rizik za zdravlje ljudi;
- ✓ Nekontrolirano širenje opasnosti;
- ✓ Neprimjereno uznemiravanje javnosti;
- ✓ Aktiviranje/suradnja s drugim kriznim jedinicama (državama članicama EU, drugim institucijama i/ili ministarstvima uključenim u upravljanje izvanrednim stanjima);
- ✓ Elementarne nepogode, katastrofe ili drugi događaji s kojima se zbog njihovog intenziteta ili opsega treba suočiti izvanrednim sredstvima i ovlastima, a koji mogu uključivati sigurnost hrane i/ili hrane za životinje.

KRIZA

Predsjednica NKS predlaže ministru poljoprivrede proglašenje krize.

Ministar donosi odluku o proglašenju krize.

Predsjednica NKS informira članove i Tajništvo NKS te se aktiviraju RKS.

UPRAVLJANJE KRIZOM (NKS i RKS sukladno odgovornostima)

- ✓ prikupljanje svih podataka;
- ✓ HAH ili HCPHS (u slučaju pesticida) izrađuje hitno znanstveno mišljenje i dostavlja isto NKS – u;
- ✓ obavještanje svih do sada neuključenih institucija;
- ✓ predlaganje mjera koje moraju biti poduzete i obavještanje RKS o mjerama;
- ✓ provođenje mjera na regionalnoj i lokalnoj razini;
- ✓ stavljanje krize pod kontrolu;
- ✓ komunikacija s javnosti.

Odluke u procesu upravljanja krizom se donose u skladu s važećim propisima i znanstveno utemeljenim dokazima.

ZAVRŠETAK KRIZE

Kada hrana i/ili hrana za životinje više ne predstavlja rizik za zdravlje ljudi te je rizik stavljen pod kontrolu ili smanjen na najmanju moguću razinu NKS predlaže ministru poljoprivrede proglašavanje krize završenom.

Ministar poljoprivrede proglašava krizu završenom.

IZVJEŠĆE O PROTEKLOJ KRIZI

NKS u suradnji s predsjednicima RKS izrađuje izvješće o protekloj krizi koje predsjednica NKS prezentira ministru poljoprivrede.

REVIZIJA KRIZE

NKS se sastaje sa predsjednicima RKS te provodi reviziju upravljanja krizom kako bi se identificirali nedostaci s ciljem povećanja učinkovitosti upravljanja krizom.

Izvješće o reviziji krize dostavlja se ministru poljoprivrede.

DODATAK 2. Tajništvo Nacionalnog kriznog stožera

TAJNIŠTVO NACIONALNOG KRIZNOG STOŽERA:

Uprava za veterinarstvo i sigurnost hrane, Ministarstvo poljoprivrede

Adresa: Planinska 2a

E-mail: tajnistvo-NKS@mps.hr

Telefon: 01 / 6443 876

Fax.: 01 / 6443 899

DODATAK 3. Odgovori na specifične krize u području sigurnosti hrane

D.3.1. IZVANREDNI DOGAĐAJI S IZVORIMA IONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA I NUKLEARNE DJELATNOSTI

Proglašavanje i upravljanje krizom u području sigurnosti hrane i/ili hrane za životinje nastale kao posljedica izvanrednog događaja koji može nastati u djelatnostima s izvorima ionizirajućeg zračenja i nuklearnim djelatnostima određuje se sukladno Uredbi o mjerama zaštite od ionizirajućeg zračenja te intervencija u slučaju izvanrednog događaja („Narodne novine“ br. 102/2012). Sukladno članku 21. navedene Uredbe zaštitne mjere u poljoprivredi, odnosno mjere ograničenja konzumacije, distribucije i prometa lokalno proizvedene hrane, hrane za životinje i drugih poljoprivrednih proizvoda određuje Ministarstvo poljoprivrede na prijedlog Državnog zavoda za radiološku i nuklearnu sigurnost. Navedene mjere provode subjekti u poslovanju s hranom i/ili subjekti u poslovanju s hranom za životinje, a nadzor provode sanitarna i veterinarska inspekcija. Zbrinjavanje životinja zahvaćenih posljedicama izvanrednog događaja provode nadležne veterinarske službe.

D.3.2. TERORISTIČKI NAPAD

BIOTERORIZAM definiran je kao upotreba mikroorganizama ili toksina podrijetlom od živih organizama koji uzrokuju smrt ili bolest ljudi, životinja i biljaka.

Biološki agensi mogu se upotrebljavati samostalno ili zajedno s ostalim oružjima. Prije svega, u obzir dolazi upotreba u obliku aerosola koji se raspršuje različitim putevima (avioni, pisma i drugi oblici komunikacija). Upotrebom mikroorganizama u obliku aerosola želi se omogućiti njihov ulazak u organizam ljudi i životinja kroz organe za disanje. Kod zaraznih bolesti kojima organi za disanje nisu uobičajena ulazna vrata, upotreba uzročnika u obliku aerosola mijenja dužinu inkubacije, patogenezu bolesti, kliničku sliku i drugo, što sve otežava postavljanje dijagnoze.

Zbog činjenice da je u istraživanjima u genetici mikroorganizama postignut značajan napredak i da je moguće određenim zahvatima u genomu uzročnika izmijeniti pojedina njihova svojstva, pojavila su se očekivanja da bi se u biološkom ratu mogli upotrijebiti novi uzročnici zaraznih bolesti koji do danas nisu još poznati i koji zbog induciranih mutacija svojeg genoma imaju sasvim drugačija svojstva te veću virulenciju. Zbog tih promijenjenih

osobina mogu uzrokovati epidemije odnosno epizootije velikog opsega. Genetski promijenjeni biološki agensi dovode u pitanje uspjeh profilaktičkog djelovanja vakcina, djelovanja kemoterapeutika i drugih ljekovitih sredstava.

Najznačajniji korak u borbi protiv biološkog terorizma je dokaz uzročnika, a za što su neophodni dobro opremljeni laboratoriji sa svim elementima biosigurnosti i educiranim osobljem.

Mjere i aktivnosti koje se u sustavu kontrole sigurnosti hrane i/ili hrane za životinje obvezno moraju poduzeti u slučaju terorističkog napada:

- a) aktiviranje NKS;
- b) uključenje Ministarstva unutarnjih poslova;
- c) uključenje Ministarstva obrane;
- d) obavještanje javnosti jasnim uputama o načinu ponašanja u novonastalim uvjetima putem medija;
- e) ponavljanje obavijesti.

U slučajevima terorističkih napada KEMIJSKIM ORUŽJEM (bojni otrovi i sl.) procedura je ista kao u slučaju bioterorizma.

D.3.3. RAT

U slučaju rata postoji realna opasnost od širenja zaraznih bolesti zbog nemogućnosti održavanja higijene, nemogućnosti zbrinjavanja usmrćenih životinja, zagađenja sustava pitke vode i slično.

Proglašavanjem ratnih uvjeta posebnu ulogu u prevenciji i pojačanom nadzoru imaju javnozdravstvene službe, službe veterinarskog javnog zdravstva, epidemiološke službe kao i zdravstvene službe vojnog zdravstva, budući da vojno zdravstvo ime veliku i važnu ulogu ne samo u ratu nego i u mirnodobsko vrijeme, pogotovo u organiziranju zdravstvene skrbi u izvanrednim situacijama. Navedene službe odgovorne su za provođenje i nadzor civilno - vojnih mjera suzbijanja potencijalnih epidemija podrijetlom od hrane ili zaraznih bolesti.

Mjere i aktivnosti koje se u sustavu kontrole sigurnosti hrane obvezno moraju poduzeti u slučaju rata:

- a) aktiviranje NKS;
- b) uključenje Ministarstva obrane;
- c) epidemiološka služba;
- d) javno zdravstvo;
- e) veterinarsko javno zdravstvo;

- f) obavještavanje javnosti jasnim uputama o načinu ponašanja u novonastalim uvjetima putem medija.

D.3.4. ELEMETARNE NEPOGODE

Elementarnom nepogodom smatra se iznenadna velika nesreća koja prekida normalno odvijanje života, uključuje žrtve, štetu većeg opsega na imovini i/ili njen gubitak te štetu na infrastrukturi i/ili okolišu u mjeri koja prelazi normalnu sposobnost zajednice da ih sama otkloni bez pomoći.

Elementarnu nepogodu uzrokuju prirodni, tehnički, tehnološki ili biološki događaji. Elementarnom nepogodom smatraju se osobito potresi od 7 i više stupnjeva po Mercalli-Cancani - Siebergovoj skali te olujni i orkanski vjetrovi od 8 i više bofora. Elementarnim nepogodama smatraju se i požari, poplave, suše, tuča, jaki mrazovi, izvanredno velika visina snijega, snježni nanosi i lavine, nagomilavanje leda na vodotocima, odroni zemljišta i druge pojave takvog opsega koje, ovisno o mjesnim prilikama, uzrokuju bitne poremećaje u životu ljudi na određenom području.

Planovima zaštite i spašavanja na razini županije utvrđuju se opseg elementarnih nepogoda i njihove moguće posljedice prema kojima se prosuđuju nastale elementarne nepogode ili izravna opasnost od njihova nastanka u svakom pojedinačnom slučaju.

U slučaju elementarne nepogode postoji realna opasnost od širenja zaraznih bolesti zbog nemogućnosti održavanja higijene, nemogućnosti zbrinjavanja usmrćenih životinja, zagađenja sustava pitke vode i slično.

Posebnu ulogu u prevenciji i pojačanom nadzoru imaju javno - zdravstvene službe, službe veterinarskog javnog zdravstva i epidemiološke službe.

Mjere i aktivnosti koje se u sustavu kontrole sigurnosti hrane obavezno moraju poduzeti u slučaju elementarnih nepogoda:

- a) aktiviranje NKS;
- b) procjena situacije na terenu;
- c) donošenje županijskog plana zaštite i spašavanja;
- d) uključenje policijskih službi;
- e) uključenje svih službi koje i u normalnim okolnostima rade u nadzoru i provođenju sustava sigurnosti hrane;
- f) obavještavanje javnosti jasnim uputama o načinu ponašanja u novonastalim uvjetima putem medija.

DODATAK 4. Klasifikacija incidenta

FAKTORI	UDIO U VRIJEDNOSTI	DORIVENA VRIJEDNOST	
		udio u vrijednosti: X bodovanje od 0 do 3	
ZDRAVSTVENI RIZIK	30		BODOVANJE OD 0 DO 3 0: nema rizika/ Nema izloženosti/ Nema slučaja na području Republike Hrvatske 1: kronični rizik/ ograničena izloženost/ Toksičan ili infektivan učinak epidemiološki/mikrobiološki slabo povezan ili obuhvaća < 10 osoba koje pokazuju akutne simptome koji zahtijevaju bolničko liječenje/Sučajevi oboljeljenja liječeni kod kuće 2: rizik potencijalne smrtnosti bez neposrednih drugih učinaka/jedan ili više toksičnih ili infektivnih učinaka s jakim epidemiološkom/mikrobiološkom povezanošću ili obuhvaća > 10 osoba koje pokazuju akutne simptome koji zahtijevaju bolničko liječenje/Moguće ozbiljne komplikacije/ Jaki kronični rizik/ Izloženost nepoznata/ Visoko osjetljiva populacija (novorođenčad, djeca, trudnice, starije osobe) i/ili određene skupine ljudi/Potencijalni rizik/Nepoznato 3: akutan rizik/Potencijalna smrtnost odmah/Trajno oštećenje/Teško oštećenje/Raširena ekspozicija 90
DISTRIBUCIJA	20		BODOVANJE OD 0 DO 3 0: nema distribucije/vrlo ograničena distribucija/nje na nacionalnom području 1: lokalna (jedna ili više županija) 2: nacionalna (više od 5 županija ili više od 40% površine RH)/nepoznata 3: internacionalna/nekonvencionalna prodaja (e-commerce) 60
SLJEDIVOST	15		BODOVANJE OD 0 DO 3 0: potpuna sljedivost 1: djelomična sljedivost 2: definirana ali je velika i uključeno je više proizvoda u više sektora 3: nema sljedivosti 45
PERCEPCIJA RIZIKA/ ZAINTERESIRANOST MEDIJA	20		BODOVANJE OD 0 DO 3 0: nema interesa javnosti/nema vijesti u medijima 1: javnost nije zainteresirana/vijest objavljena u lokalnim medijima, samo na nekoliko blogova ili specijaliziranim časopisima 2: javnost zainteresirana /vijest objavljena u regionalnim medijima (TV), ali ne kao glavna vijest/postoje zahtjevi za informacije i razgovore od strane udruge potrošača/ upiti novinskih stručnjaka/zahtjevi za informacije od ureda glasnogovornika/ zastupnička pitanja/ zahtjevi za informacije od drugih država 3: velika zainteresiranost javnosti/vijesti objavile glavne nacionalne novine/vijesti objavljene na internetskim stranicama/ društvenim mrežama/nacionalnoj TV/aktiviran poseban besplatni telefon 60
EKONOMSKI UČINAK	15		BODOVANJE OD 1 DO 3 0: nema 1: lokalno gospodarstvo ili se odnosi na jednu vrstu proizvoda 2: regionalno gospodarstvo/ jednog proizvoda koji se konzumira u velikom opsegu /značajno smanjenje potrošnje 3: kolaps jednog ili više prehrambenih sektora/ blokada izvora proizvoda/ snažan pad potrošnje 45
OCJENA	100		300

VRIJEDNOST 0-120	UOBIČAJENO UPRAVLJANJE INCIDENTIMA
VRIJEDNOST 121-250	SREDNJI INCIDENT- POJAČANI ADMINISTRATIVNI KAPACITETI
VRIJEDNOST 251-300	KRIZA!